

דבַר הַכְּבוֹד לְרַבּוֹתָנוּם

סֵפֶר

זֶהָר הַקָּדוֹשׁ

עַם בְּאוֹר
הַתְּהוֹרָה וְהַכְּבוֹד

עֵדוּת מִן שְׂמַיִת וְנִחְיָה

כִּי לֹא רִשְׁתָּ לְפָנָיו יְיָ

מֵאֲמַר לַפְּרִשְׁתָּ וְיֵצֵא

בְּהוֹצָאת יְשִׁיבַת "אֲבִיר יַעֲקֹב"
מוֹסְדוֹת "אוֹר מֵאִיר שְׂמֵחָה" נִהְרִיָּה
עַל שֵׁם ט"ק אֲדֹמוֹר רַבִּי מֵאִיר אֲבוּחֶצִירָא זִע"א

מִדְּוֶרֶת קָרוֹן מִלֹּלֵי בְּרַכָּה

ביאור הפסוק המלאך הגואל אותי מפל רע וגו'

פְּתַח וְאָמַר (בראשית מח טז) 'הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִפְּלֵ רַע יְבָרְךָ' וגו', הַאִי קָרָא אָמַר יַעֲקֹב בְּרוּחַ קְדוֹשָׁא, אִי בְרוּחַ קְדוֹשָׁא אָמַר לִיָּהּ, רָזָא דְחֻכְמָתָא אִית בֵּיהּ. 'הַמְּלָאךְ', קָרִי לִיָּהּ מְלָאךְ.

הַפְּתָר וְהַפְּגוּד

הקדמה: לאחר שאמר להם הינוקא שהוא אינו מתיירא מעין הרע כי הוא בן של דג גדול וכונתו היה לאביו רב המנונא סבא, וסמך לזה את הפסוק 'וידגו לרוב בקרב הארץ', יתחיל עתה לבאר את סוד הפסוק 'המלאך הגואל אותי' וגו' שאותו אמר יעקב אבינו לבנו יוסף סמוך למיתו, ויבאר שיעקב אבינו רמו בזה שרק אז דהיינו סמוך למיתו זכה להתגלות השכינה בדוגמת 'מלאך', לא כמו בחיים חיותו שאז השכינה נתגלתה אליו בדוגמא גשמית שהוא רחל אמנו כמו שכתוב 'ורחל באה' וגו', ויבאר שהוא בשונה ממשה רבינו שאליו נתגלתה השכינה בחיים חיותו מיד בהתחלת התגלותה אצלו בדוגמת 'מלאך' כמו שכתוב 'וירא אליו מלאך ה' בלבת אש' וגו', ובתוך הדברים יתבאר מה הם השינויים אם השכינה מתגלית בדוגמא גשמית או בדוגמת 'מלאך', וכן השינוי בין ההתגלות אצל האבות לבין ההתגלות אצל משה רבינו, ולאחר מכן יבאר את המשך הפסוק.

פְּתַח הַיְנוּקָא וְאָמַר לַפְּרֵשׁ מַה שְׁכַתוּב (בראשית מח טז) 'הַמְּלָאךְ הַגּוֹאֵל אוֹתִי מִפְּלֵ רַע יְבָרְךָ אֶת הַנְּעָרִים וַיִּקְרָא בְּהֵם שְׁמִי וְשֵׁם אָבְתִי אַבְרָהָם וַיִּצְחַק וַיִּדְגוּ לְרַב בְּקֶרֶב הָאָרֶץ' וגו', הַאִי קָרָא אָמַר יַעֲקֹב בְּרוּחַ קְדוֹשָׁא - פְּסוּק זֶה אִמַּר יַעֲקֹב וְאָמַר לִיָּהּ - וְאִם בְּרוּחַ הַקּוֹדֵשׁ אִמְרוּ, רָזָא דְחֻכְמָתָא אִית בֵּיהּ - סוּד שֶׁל חֻכְמָה יֵשׁ בּוֹ, הִנֵּה מַה שְׁכַתוּב 'הַמְּלָאךְ' - רוּצָה לּוֹמַר מַלְכוּת הַנִּקְרָאת 'מְלָאךְ', הִנֵּה כַּאֵן קָרִי לִיָּהּ מְלָאךְ - קָרָא אוֹתוֹהּ הַכְּתוּב מְלָאךְ.

מקורות וציטוטים

דהיינו השכינה חונה סביב ליראי, להקיפו מכל הצדדים סביב כדי להציל אותו מכל רע, וכאשר השכינה שורה ממש בתוך האדם, אז הרבה כחנות של מלאכים קדושים מזדמנים לשם יחד עם השכינה. וכן ראה בוהר פרשת ויחי (ח"א הל' ז'): פתח ואמר, 'המלאך הגואל אותי מכל רע', האי קרא אית לאסתכלא ביה, 'הגואל', אשר גאל מבעי ליה, מאי 'הגואל', בגין דהוא משתכח תדיר לגבי בני נשא, ולא אעדי מבר נש זכאה לעלמין, תא חזי 'המלאך הגואל אותי', דא שכינתא דאזיל עמיה דבר נש תדיר, ולא אעדי מניה כד בר נש נטיר פקודי אורייתא. [פתח ואמר לפרש מה שכתוב 'המלאך הגואל אתי מכל רע', בפסוק זה יש להתבונן, למה כתוב 'הגואל' בלשון הווה, אשר גאל היה צריך לכתוב כי גאל אותו הרבה פעמים, וא"כ מה זה הגואל בלשון הווה הר"י עתה לא היה נמצא יעקב אבינו בצרה שיצטרך לגואלו, אלא משום שהמלאך הגואל נמצא תמיד אצל בני אדם הראוים להשראת השכינה, ואינו זו מאדם צדיק לעולמים, ומפרש בא וראה, 'המלאך הגואל אותי' זו היא השכינה שהולכת עם האדם תמיד, ואינה מסתלקת ממנו כשהאדם שומר ומקיים מצוות התורה].

א. וראה ברמ"ז שפירש וז"ל: האי קרא אמר יעקב, ירצה אעפ"י שבאותו פרק נסתלקה ממנו שכינה וכמ"ל רז"ל (ב"ר זא ו), מכל מקום כשאמר פסוק זה כבר חזר עליו רוח הקדש וכמאמר רז"ל ואם כן בודאי יש בו רוא דחכמתא. שהרי יסוד אבא מאיר בגילוי מן החוה ולמטה שהוא מקום רחל, והוא סוד ה' בחכמה יסד ארץ (משלי ג יט), דייקא יסד והיינו רוא, ולכן נקראת רחל רוח הקדש שהאור מזהיר בה ויוצא מזהיר התקרא רוח, הוא אמבא שסודו קדש כידוע.
ב. עטרת צבי. וכן איתא ברמ"ק [הובא לקמן].
ג. ענין זה שהשכינה [מלכות] נקראת בשם 'מלאך' נזכר כמה פעמים בוהר, ראה ותר פרשת וישלח (ח"א קסז). וז"ל: 'מלאך יהו"ה סביב' (ההלים לד ח) דא שכינתא, כמה דאת אמר (שמות ב ג) 'וירא מלאך יהו"ה אליו בלבת אש בתוך הסנה', ובגין כך 'חונה מלאך יהו"ה סביב ליראיו', לאקפא ליה בכל סטרין, בגין לשווא ליה, וכד שכינתא שריא בגויה דבר נש, כמה משריין קדישין כלהו אזדמנו לתמן. [מה שכתוב 'מלאך ה' סביב' זו שכינה הנקראת מלאך ה', כמו שנאמר 'וירא מלאך ה' אליו בלבת אש מתוך הסנה' ואז השכינה נתגלתה למשה רבינו, ולכן 'חונה מלאך ה' סביב ליראיו']

יְקָרִי לִיָּה שְׁמֹהַן אַחֲרָנִין. הֶבֶא, אִמָּאִי אֶקְרִי מִלְּאָךְ.
אֶלָּא כִּד אִיהוּ שְׁלִיחָא מִלְּעִילָא, וְקַבִּילַת זְהָרָא מִגּוֹ
אֶסְפַּקְלָרְיָא דְלְעִילָא, דְכָרְיִן מְבָרְכִין אֲבָא וְאִמָּא לְהָאִי,

הַתְּהַר וְהַכְּבוֹד

יֵישׁ מִקּוֹמוֹת קָרִי לִיָּה שְׁמֹהַן אַחֲרָנִין -
שְׁקוּרָא לֵה בְשִׁמוֹת אַחֲרִים כְּמוֹ שֵׁם אֲדֹנָי
וְכִיּוֹצֵא, וְשׁוֹאֵל הֶבֶא אִמָּאִי אֶקְרִי מִלְּאָךְ -
לְמַה הַמַּלְכוּת נִקְרָאת כֹּאֵן בְּשֵׁם מִלְּאָךְ.
יבאר שיעקב אבינו קרא לשכינה בשם 'מלאך' על שם
שליחות מאבא ואימא להוריד את השפע לעולמות
התחתונים.
וְהַשִּׁיב אֶלָּא כִּד אִיהוּ שְׁלִיחָא מִלְּעִילָא -
אלא כאשר המלכות שלוחה מלמעלה

מִקּוּרוֹת וְצִיּוּנִים

יוֹנֵקַת מַאֲבָא וְאִמָּא שְׁהַם הַמְשַׁפִּיעִים לְתַפְאֲרָתָא. וְכַעֲנִין זֶה אִיתָא
בְּדַמְשֵׁק אֲלֵיזֵר וּז'ל: כִּד אִיהוּ שְׁלִיחָא מִלְּעִילָא כּוֹלָל כֹּאֵן זְעִיר
אֲנִפִּין וְנוֹקְבָא שְׁהַם נִשְׁלַחִין מַאֲבָא וְאִמָּא, וְקַבִּילַת זְהָרָא
מֵאֶסְפַּקְלָרְיָא דְלְעִילָא וּמִקְבַּלַת מַלְכוּת הַתֵּלַת מוֹחִין מוֹתוּךְ נַה"י
דו"א, כִּי נַה"י דְמַלְכוּת נִקְרָאת אֶסְפַּקְלָרְיָא שְׁאִינָה מְאִירָה וְנַה"י
דו"א נִקְרָאִים אֶסְפַּקְלָרְיָא הַמְאִירָה.

אוֹלַם רַאָה בְּרַמ"ז שְׁפִירֵשׁ שְׁאֶסְפַּקְלָרְיָא דְלְעִילָא הוּא אֲבָא וְאִמָּא,
וּז'ל: אֶסְפַּקְלָרְיָא דְלְעִילָא הוּא כְּשִׁמְקַבְלַת מְנַה"י דִּישׁוּס'תִּי שְׁאֵז
הִיא שׁוֹה לְבַעֲלָה בְּקוֹמוֹתָא, וּז"ש כִּד מְבָרְכִין לֵה אֲבָא וְאִמָּא וְכו',
שְׁהוּא כְּאִשְׁרֵי הִיא נִבְנִית עַל יָדָם שֶׁלָּא ע"י זְעִיר וּמִקְבַּלַת הַשִּׁפְעָה
מֵהֶם וְזוֹ הִיא בַת שְׁלַחַם מִמֶּשׁ, וְה' פְּעִמִּים י"ה אֲדֹנָי הוּא עוֹלָה
ב'ת עַם ב' הַתִּיבּוֹת, וּז"ה הוּא סוּד אֲבָא וְאִמָּא הַמְשַׁפִּיעִים בְּאֲדָנִי,
שְׁגַם סוּד יו"ד ה"י יו"ד ה"ה הוּא אֲדֹנָי, וְמִלּוּי שְׁנֵי הַשְּׁמוֹת בִּיּוּדִין
וְהַיְהוּ דְהֵינּוּ י"ה.

ה. בְּדַפְסוֹ וְיִלְגַּא כְּתוּב כַּךְ (ס"א זכר) דְכָרְיִן מְבָרְכִין לֵה אֲבָא וְאִמָּא
לְהָאִי, וּבְדַפְסוֹ רֵאשׁוֹן גִּירְסָא זְכָר דְכִד מְתַבְרְכִין, וּבְדָרְךְ אִמַת
גִּירְסָא זְכָר מְבָרְכִין, וְקוּבְסֵטָא זְכָרִין מְבָרְכִין לֵה, וְכֵן הוּא לְפָנֵינוּ
וּבְמִסְגֵר כְּתַבּוֹ גִּירְסַת הַדְּפּוּס רֵאשׁוֹן.

ז. רַמ"ק וּז'ל: וְהִנֵּה בְּהִיּוֹתָ עוֹלָה לְמַעְלָה לִינֵק מֵאֶסְפַּקְלָרְיָא
הַמְאִירָה הִיא יּוֹנֵקַת מַאֲבָא וְאִמָּא שְׁהַם הַמְשַׁפִּיעִים לְתַפְאֲרָתָא וְהוּוּ
שְׁאִמְר דְכָרְיִן מְבָרְכִין אֲבָא וְאִמָּא.

וְרַאָה בְּבִיאֲרֵי הוּוּרָה (לְאֲדַמ"ר הַאֲמַצְעִי) שְׁפִירֵשׁ מֵאִמְר זׁוּרָה זֶה עַפ"י
דְרַכּוֹ וּז'ל: וְהִנֵּה מִתְחִילָה יֵשׁ לְחַבִּין שׁוֹרֵשׁ כְּלָלוֹת הַמּוֹנֵחַן בְּהַמְאִמְר
מֵהוּ עֵינִין מִלְּאָךְ [וְכו']. וְהוּוּ עַל דְרַךְ מִשְׁלַח הַשְּׁלִיחָה שְׁלָא יַעֲשֶׂה דְבַר
מִעֲצָמוֹ כִּלְלַךְ רַק מֵהַ שִׁיּוּוּהוּ מִשְׁלַחוֹ, וְיֵשׁ בּוֹ ב' מְדִירּוּתָא, הָא' כְּאִשְׁרֵי
הַשְּׁלִיחָה בָא אֶל מְקוֹם הַמְשַׁתְּלַחָה וּמְדַבֵּר דְבָרֵי שְׁלִיחוּתָא שְׁנִיכְרֵי אֶז
לְבַחֲנֵינָא יֵשׁ וּדְבַר בְּפָנֵי עֲצָמוֹ כְּאִילוֹ מִעֲצָמוֹ הוּא מְדַבֵּר, אֲבַל בְּהִיּוֹתוֹ
עֲדִין אֲצֵל מִשְׁלָחוֹ וְהַמְשַׁלַּח מוֹשִׁים הַדְּבָרִים בְּפִי אֶךְ שִׁדְבַר אִין
לְשִׁלְיָא מְקוֹם בְּפָנֵי עֲצָמוֹ כִּלְל, אֲלָא בְּסֵל הוּא בְּתַכְלִית לְגַבֵּי מִשְׁלָחוֹ
וְאִין לוֹ אֲלָא לְשִׁמּוּעַ מֵהַ שִׁיּוּוּהוּ מִשְׁלָחוֹ, וְמָה שִׁיּוּוּהוּ יִקְבַּל וְיִבֵּא

ד. רַאָה בְּרַמ"ז שְׁפִירֵשׁ שְׁהַמְלָאךְ הַנּוֹכַח כֹּאֵן הַכּוֹנֵנָה לְמַלְכוּת וּז'ל:
קָאֲרִי לִיָּה מִלְּאָךְ וְקָאֲרִי לִיָּה וְכו' הַמַּלְכוּת, וְאִין רֵאשׁוֹן שְׁתַּקְרָא מִלְּאָךְ
וְשְׁתַּקְרָא בְּשִׁמּוֹהַן אַחֲרָנִין שְׁהַם מוֹרִים אֲצִילוֹת, כִּי אִם הִיא חֶסֶת
וְשׁוֹלֵם מִלְּאָךְ דְהֵינּוּ עוֹלָם הַנִּפְרָדִים לְמַה נִּקְרָא בְּשִׁמּוֹהַן אַחֲרָנִין
הַמּוֹרִים אֲצִילוֹת כְּגוֹן אֲדֹנָי וְכִיּוֹצֵא, וְלַחֲכִי לֹא תִרְצֵן אֲלָא לְשֵׁם אֲדֹנָי
כְּדַמְפְרֵשׁ וְאוּלַם. וְכַךְ פִּירֵשׁ בְּקִרְיָא אֹר.

וְרַאָה בְּדַמְשֵׁק אֲלֵיזֵר שְׁפִירֵשׁ שְׁהַמְלָאךְ הַנּוֹכַח כֹּאֵן הַכּוֹנֵנָה
לְהַקְבִּי"ה, וּז'ל: קָרִי לִיָּה מִלְּאָךְ אַעֲפ"י שְׁהוּא הַקְבִּי"ה וְכֵן כּוֹנֵנָה שֶׁל
יַעֲקֹב הִי"ה לְהַקְבִּי"ה, וְקָרִי לִיָּה שְׁמׁוֹהַן אַחֲרָנִין בְּמִקּוֹם אַחֲרַת קָרִי לִיָּה
לְהַקְבִּי"ה בְּשֵׁם א"ל שְׁד"י אֲלִקִּים אוֹ שֵׁם הַיְיִוִּה ב"ה א"כ מָה הוּא
דְקָרִי לְהַקְבִּי"ה כֹּאֵן בְּשֵׁם מִלְּאָךְ.

ה. רַאָה בְּרַמ"ז שְׁפִירֵשׁ וּז'ל: הֶבֶא אִמָּאִי אֶקְרִי מִלְּאָךְ שְׁנֵרָא
כְּמוּרִיד בְּקוּדֵשׁ וְלֹא מַעֲלָה, שְׁהִרִי הוּא הַתְּחִיל (פְּרָאשִׁית מַח טו)
'הַאֲלִקִּים אֲשֶׁר הַתְּהַלְכוּ אֲבוֹתַי לְפָנָיו וְגו' 'הַאֲלִקִּים הַרּוּעָה אוֹתִי',
וְאַחַר כֵּן אִמְר הַמְלָאךְ, בּוֹדָאִי שְׁלָא הִיתָה הַכּוֹנֵנָה לְמִלְּאָךְ מִמֶּשׁ, כִּי
ח"ו שִׁכְנַע לְבִרְכַת אַחַר בְּלַתִּי מִן הַאֲצִילוֹת לְבָדוּ.

ו. רַאָה בְּרַמ"ז שְׁפִירֵשׁ וּז'ל: אֲלָא שְׁלִיחָא אִיהוּ מִלְּעִילָא, שְׁאִינָה
נִקְרָאת כַּךְ כְּשִׁהִיא מִשְׁפַּעַת מִשְׁלָה, פ"י הַמְגִיעַ לֵה לְחַלְקָה דְהֵינּוּ
חֵלֶק הַשִּׁפְעָה הַנִּתֵּן לֵה בְּהַתְּחַלְקוֹת הַשִּׁפְעָה בְּכֹל הַמְדוּתָא, שְׁלַכְל
אַחַד מְגִיעַ הַרְאִיו לֵה בְּהַדְרָגָה עַל פִּי הַשְּׁתַּלְשׁוֹת, וְהַחֲלַק שֶׁל
הַנוֹקְבָא הוּא נִקְרָא נִקְבָה, אֲבַל בְּכֹאֵן כְּשִׁהִיא מִשְׁפַּעַת מְאֹר
עֲלוּן שְׁאִינוּ מוֹתַעֲבָה וְזוֹ הִיא זְכֹר. וּז"ש 'שְׁלִיחָא אִיהוּ' שְׁשִׁלּוּחוֹ
שֶׁל אָדָם כְּמוֹתוֹ.

וְרַאָה בְּעֵטְרַת צְבִי שְׁפִירֵשׁ וּז'ל: שְׁלִיחָה הוּא מִלְּעִילָא רּוּצָה לּוֹמַר
כְּשֶׁהַמַּלְכוּת יוֹרֶדֶת לְמִטָּה בְּלִילָה אוֹ בְּגִלְתוֹ.

ז. רַאָה רַמ"ק שְׁפִירֵשׁ שְׁאֶסְפַּקְלָרְיָא דְלְעִילָא הוּא זְעִיר אֲנִפִּין וּז'ל:
מִגּוֹ אֶסְפַּקְלָרְיָא דְלְעִילָא וְלַכְּן מוֹשֶׁה רַבִּינוּ ע"ה שְׁהִיָּה נְבוֹאָתוֹ
מֵאֶסְפַּקְלָרְיָא הַמְאִירָה, וְכֵן יַעֲקֹב שְׁהוּא מְרַכְבָּה לְתַפְאֲרָתָא וְהוּוּ
מְשִׁיגִים מִצִּיּוֹתָהּ מֵאֶסְפַּקְלָרְיָא הַמְאִירָה קָאֲרוֹ לֵה מִלְּאָךְ וְכַמְפְרֵשׁ
לְקַמְיָה, וְהִנֵּה בְּהִיּוֹתָ עוֹלָה לְמַעְלָה לִינֵק מֵאֶסְפַּקְלָרְיָא הַמְאִירָה הִיא

אֲמַרְי לָהּ בְּרַתִּי, זִילֵי נְטוּרֵי בִיתֶיךָ, פְּקוּדֵי לְבִיתֶיךָ. הֲכִי עֲבִידִי לְבִיתֶיךָ. זִילֵי זְוֹנֵי לֶזֶן. זִילֵי, דְּהֵהוּא עֲלָמָא דְּלִתְתָא מְחַפָּא לָךְ,

הַפְּתָר וְהַפְּבֹד

אֲמַרְי לָהּ - ואומרים לה, **בְּרַתִּי זִילֵי נְטוּרֵי בִיתֶיךָ** - בתי לכי שמרי את ביתך שהוא העולם הזה התחתון מהקליפות והחיצונים, **פְּקוּדֵי לְבִיתֶיךָ** - פקדי את ביתך שהם חיילותיה, ותפקדי אותם איש איש על עבודתו,

מקורות וציטוטים

י. קרני אור וז"ל: נטורי ביתך רוצה לומר עולם התחתון הזה. **יא. רמ"ק** וז"ל: נטורי ביתך מהקליפות והשרים שלא יפרצו פרצה. **יב. רמ"ק.**

יג. רמ"ק. וראה בעטרת **צבי** שפירש ע"י דרכו שהמלכות נקראת מלאך בעת שהיא שליחה לירד למטה לעולם הבריאה בליה או גלות וע"ז נאמר ג' פעמים ביתך להורות על מלכות בהיותה בעולם הבריאה, וז"ל: ידוע אשר שם נעשית סוד אריך דבריה, ומה שהיתה בחינת נוקבא נעשית שם בחינת דכורא להשפיע לעולמות שלמטה (ועינין בפע"ח בשער התפילה פ"ז ובשער התפילין פ"ח), ובהו תבין מה שכתב בוהר פרשת ויחי (ח"א רלב). והיא איהו דלומנין איהו דכר ולומינין איהו נוקבא, כי כשאחר חצות כשגמרה הנקודה העיקרית שבה הוא סוד כתר לירד לבריאה אזי יורד היסוד עם נשמות הצדיקים אליו והיא נעשית שם ברוז דכורא להשפיע, והנה נאמר בפע"ח בשער ר"ח (פרק ג) וכשיוצאת לחוץ אזי אמא אוזופת מנהא לברתא ונעשית שם אלקים כנוכר בוהר בראשית כי באצילות לא נקראת אלקים, והו סוד כד שליח מאבא ואימא אקרי מלאך כי אמא אוזיפת מנהא לה לברתא ואמא כלילת באבא כי כחדא נפקין, ובפרט דברא דיתא שם בפרשת בראשית (ג) ואתקשורת במנא דכורא לקבלותון וזכ"ל ובפירוש האר"ז"ל בבוהר הרקיע, וזהו כד שליח מוגא באבא ואמא כי הם מלבישים את המלכות לירד לבריאה ואמרי לה ברתא זילו נטויר לביתך פקודי לביתך הכי עבידו לביתך ורוצה לומר נטורי לביתך מצד הגבורות כסוד שמור לא תעשה, פקודי לביתך מצד החסדים מצות המלך, הכי עבידו לביתך רוצה לומר שתעשה שם פרופץ שלם בבריאה כמו שהיתה באצילות.

יד. רמ"ק. וראה ברמ"ש שפירש שג' פעמים ביתך הנוכר כאן הוא כנגד ג' עולמות ב"ע וז"ל: ברתִי זילֵי, פ"י בכח שלנו לכי בנה"י שלך שהם המתפשטים בעולמות ב"ע, וכנגדם אומרים לה ג' פעמים ביתך. נטורי ביתך בריאה, שעל היכל לבנת הספיר נאמר (בראשית ד' ז) 'לפתח חטאת רובץ' וצריך שמירה והוא ראש עולמות הפירוד וממנו מתחיל אבי"ע של הקליפה ולכן צריך שמירה. פקודי לביתך יצירה, ששם עולם המלאכים דכתב בהם (תהלים קג ט) 'גבורי כח עושי דברו לשמוע בקול דברו'. הכי עבידו לביתך פ"י גם תצוה אותם של עשיה שנאמר בהם (שם פסוק כא) 'משרתני עושי רצוני'. זילֵי זְוֹנֵי לֶזֶן כל אחד לפי מדרגתו ושרשו.

וראה בעטרת צבי שפירש ע"י דרכו שנטורי ופקודי והכי עבידו לביתך רומז על מלכות הוורדת מעולם האצילות לעולם הבריאה, ועפ"י: יבאר שזילֵי זְוֹנֵי לֶזֶן איהו סוד המלכות הוורדת מעולם הבריאה

הדברים למקום המשתלח בלי תוספת ובלי גירעון ואינו אלא כבחינת ממוצע, והנמשל יובן למעלה בבחינת דיבור העליון שנקרא בשם מלאך שהוא כענין השליח, שאע"פ שבהיותו אצל משלחו אין לו מקום תפיסת בפני עצמו כלל, אבל בהגיעו למקום שנשלח הוא בבחינת יש ודבר, כמו כן בבחינת מלכות דאצילות שנמשל לבחינת דיבור כידוע נקרא אימא תתאה ומטרונתא, והוא בחינת יש ודבר שהרי הוא ראש ומקור לכל העולמות כידוע, וע"ז משל הנ"ל בהשליח (וכו'). אך בעליית בחינת מלכות דאצילות שנקראת דיבור למעלה מעלה דהיינו בחינת כלולה בבחינת החכמה הנקרא אבא דאצילות משום דמשם הושרש שורש ויסוד לגילוי הדיבור כנ"ל במשל, אזי נקראת דוקא בשם מלאך לפי שהוא רק כמו השליח שאינו אלא שומע מה שידבר לו, וזהו כללות ענין המאמר בכאן להורות על בחינת מלכות דאצילות שנקרא בשם מלאך בהיותה עולה למעלה באבא ואימא, וזהו שאמר אמאי אקרי מלאך אלא כד איהו שליחא מלעילא, פ"י כמבואר במשל השליחות שיש בו מדרגה הראשונה דהיינו בחינתו אצל משלחו כנ"ל, וזהו וקבילת והרא מוגא אספקלריא דלעילא, שהוא בחינת אור אבא דנקרא אספקלריא דלעילא, משא"כ בחינת מלכות כמו שהיא למטה שנקראת אספקלריא דלתתא, וזהו הטעם שנקראת אז בשם מלאך וכשהיא למטה נקראת מלך בלא אל"ף, כי הנה ידוע מלך בלא עם, שכאשר יש בחינת נפרד זולת העצמות אז יתכן ענין מדת מלוכה שתתפשט ותתנשא עליהם כידוע, אבל כשאין בחינת נפרד כלל זולת העצמות לא יתכן ענין מדת התפשטות דמלוכה כלל, כי אין האדם נקרא מלך על איברי גופו כידוע, והנמשל יובן למעלה בהיות ידוע דבחינת האצילות עדיין הכל מבחינת היחוד העליון דאור א"ס, כי ידוע דאיהו וחיותו ורצונו יחד, כי לשון אצילות הוא כמו 'ויאצל מן הרוח' (במדבר יא טה), שהוא בבחינת אחדות וביטול כביטול האברים לנפש, אבל בב"ע כבר הם נפרדים להיותם בבחינת יש מאין כידוע, וע"כ בבחינת האצילות נקראת המלכות בשם מלאך ולא בשם מלך כי אין למדה זו בחינת התפשטות מפני שבאור אבא הרי הוא בתכלית בבחינת הביטול, וזהו שיש אות האל"ף בתיבת מלך ונקראת מלאך לפי שאות האל"ף הוא ענין אאל"ף חכמה בבחינת הארת החכמה בחיותו ענין הדיבור כמשל הנ"ל, אבל כשהארת אבא נמשך למטה בדיבור בהתגלות בבחינת יש ודבר בפני עצמו בכמה צירופי אותיות נקרא אז בשם מלך ולא באל"ף, לפי שהלימוד והואלפגא מהארת אבא כבר נסתיימה, וכמשל השליח שכבר נפרד ממשלחו, ואז אדרבה מלך היא באה לבחינת יש, דהיינו להיות ראש לשועלים בב"ע להיות מנהל על נפרדים ולבנות נקראת בשם מלך.

בְּנֵי בֵיתְךָ מִחֶפְאֵן מְזוֹנָא מְנַךְ, הָא לָךְ כָּל מָה דְתַצְטַרְכֵי לְמֵיחָב לִזְוֵן, כְּדִין אֵיחֵי מְלֶאךָ.

הַפְתָּר וְהַפְּבֹר

שתשפיעי להם^{טו}, בְּנֵי בֵיתְךָ מִחֶפְאֵן מְזוֹנָא וְתַצְטַרְכֵי לְמֵיחָב לִזְוֵן - הרי לך כל מה מְנַךְ - בני ביתך שהם בני ישראל מחכים לשפע המזון ממך^{טז}, הָא לָךְ כָּל מָה ואז נקראת המלכות מלאך על שם שליחותה

מקורות וציטוטים

שתדך יתלבשו המקיפים הנ"ל שקיבלו ויתצמצמו מאוד להיות רק בחינת שומרים לביתה והוא העולמות הנפרדים נשמות ומלאכים וכו', ופי' פקידו לביתך הוא בחינת אור הפנימי שהוא כענין הפקדת מזון וטרף לנשמות ומלאכים כפי שהן יכולים לקבל בהשגה בתוך הכלי שלהם, וכענין המאמר ג' שעות אחרונות יושב הקב"ה וזו את כל העולם מקריני ראם וכו' [וכו.], וזה שמכרכין לה ואמרי לה זילי נטורי לביתך ופקידו לביתך, דהיינו לחלק להם השפע לב' חצאין, חצי הא' בבחינת אור מקיף בשביל השמירה כנ"ל, וחצי האחרון בשביל בחינת האור פנימי כמשל האור של השכל המושג בדיבור כנ"ל, והוא נקרא בשם מזון וטרף לנשמות ומלאכים דבי"ע כשהן נהנין מזויו השכינה כו', ומדרגה השלישית הוא בחינת עשיה דהיינו ענין התהוות הכלים לעולמות, וזהו פי' עבדי ביתך לתוך בהם ריבוי הכלים להתקבל בהם האורות דאור פנימי ואור מקיף, וג' אלה קבלה המלכות לצורך הנבראים כנ"ל, וזהו שמסיים במאמר זה זילי דההוא עלמא דלתתא מחכא לך דהיינו נשמות ומלאכים לקבל האורות הנ"ל ממך, הא לך כל מה דתצטרכי כו' לפי שמקבלת מאבא ואימא בשבילי, וכנ"ל במשל השליחות שבחינות שם אינה אלא בחינת שליח בלבד כמו שהוא עדיין אצל משלחו.

טו. רמ"ק ז"ל: בני ביתך ישראל שהם יונקים ממנה ואחרון אחרון חביב ולהכי קאמר מחכאן מזונו מינך.
וראה ברמ"ז שפי' שהזוהר בא לבאר שיש חילוק בין ההשפעה לעולמות שהיא השפעה בבחינה חיצונית הנמשך לעולמות, ובין ההשפעה הנמשך לבני ישראל שהיא השפעה בבחינה פנימית, וז"ל: בני ביתך הם ישראל שמושפעים מן הפנימית ואינם נזיונים ממזון הנוכר בפרשת בשלח (סב). דאיתייא מן שמיא וארעא והוא מזונו דכלא, אבל ישראל מזונו מן הקדושה, וזהו שאמר מזונו מינך.

וראה בעטרת צבי שפירש שבני ביתך חכונה לצדיקים, וז"ל: בני ביתך מחכאן מזונו ממך הוא נשמת הצדיקים המצפים רוא דעבודה.
וראה בדמשק אליעזר שפי' דרכו וז"ל: מחכה לך בני ביתך כדי שתשפיעי להם. מזונו מנך כל אחד כפי הצורך.

יו. ראה ברמ"ז שפירש ז"ל: הא לך כל מה וכו', ירצה שיש בחינות שונות לזונו של ישראל כנוצר בשפרשה הנז' והוא ממלכות ומתפארת ומאבא ואימא והוא כללות שם הוי"ה עיי"ש, ועל כל אלו הבחינות אורמים לה לך כל מה דתצטרכי למיחא לון שהוא כל מיני המזונות שהיא נותנת לבני ביתה, ועל הבחינות העליונות שאין בידה לתנם אמר כל מה דתצטרכי רוצה לומר אותם שמתפארת ומאבא ואימא.

לעולם היצירה להשפיע וז"ל: זילי זוני לון הוא סוד הנקודת מלכות הירודת לעולם היצירה מן הבריאה שם סוד א"ל הוי"ה כמנין ז"ן.

וראה בדמשק אליעזר שפירש באופן שונה שכל מה שנאמר כאן הוא על ההשפעה שמלכות משפעת לבניה עם ישראל ולא לעולמות בריאה יצירה עשיה, וז"ל: אמרי לה אבא ואימא למלכות. ברתו זילי נטורי ביתך שכונה הקדושה שמרה לעולם הזה ששם נמצאים ישראל בניה שעבור זה נקראת 'שמור את יום השבת' (דברים ה יב). פקידו לביתך שעבורה נפקדים עקרות בנות ישראל כי כל הנשמות יורדין לעולם הזה דרך מלכות. הכי עבדי לביתך שעבור זה אבא ואימא שנאמר עליהם (תהלים קד כד) 'כולם בחכמה' נאמר ואימא עושה עולם עושה שהיה נקרא בשם ביתך. זילי זוני לון כי השפעה יורדת על יך.

טו. רמ"ק ז"ל: דההוא עלמא דלתתא הגשמיים כל הנבראים התחתונים. וכענין זה איתא ברמ"ז ז"ל: דההוא עלמא דלתתא זהו בבחינת העולמות לכללות העולם.

וראה בעטרת צבי שפירש עפי' דרכו שעלמא דלתתא הוא סוד המלכות הירודת לעולם העשיה וז"ל: זילי דההוא עלמא דלתתא הוא סוד העשיה אשר יורדת מן היצירה.

וראה בדמשק אליעזר שפי' עפי' דרכו שכונת הזוהר הוא על ההשפעה ממלכות בני ישראל, וז"ל: זילי דההוא עלמא דלתתא ותשפיע שפע גדולה לבנך.

וראה בביאורי זוהר (לאדמ"ר האמצעי) שפירש עפי' דרכו וז"ל: הנה פי' נטורי ופקידו ועבדי הן ג' מדרגות דבחינת בי"ע שיש בכל השתלשלות בפרט כידוע, ופי' נטורי הוא ענין אור המקיף, שכל בחינת שמירה באה מבחינת אור המקיף דוקא כידוע לפי שהחיצונים יכולים להתקרב לגבי האור המצומצם ככלי, על כן יבוא בחינת אור המקיף מלמעלה לסובבו מכוחוץ לבלתי יתקרבו החיצונים, וכמו כן בדרך כלל הנה בחינת מלכות דאצילות כאשר היא עדיין מבחינת האצילות דאיהו וגרמוהי חד כנ"ל אין צריכים העולמות שמירה מיניקת החיצונים מבחינת אור המקיף כי לא יגורר רע' כתיב (תהלים ה ה), אך כאשר המלכות מסתרת בב"ע, אז מפני צמצום האור בריווי הכלים מכלים שונים אזי יכולים גם החיצונים לקבל ניקה מחיצונית הכלים דבי"ע כידוע, לכן בהיות עדיין בחינת המלכות בעלייתה באבא ואימא משם מכרכין לה בבחינת אורות מקיפים ואמרי לה זילי נטורי ביתך פי' כשתרד להסתתר בב"ע יהיה לך שומרים עליונים מבחינת המקיפים שישמרו ביתך מיניקת החיצונים, ואורות המקיפים הללו המלכות מקבלת אז בשביל זאת הירידה שתצטרך אז אה"כ, ואחר